

Två studentikosa inlägg i Göteborgske Spionen nr 8-9, 1959, och nr 4, 1960, publicerade under signaturen Alfred E. Neuman. Huvudfiguren i seriemagasinet Mad var den gången tämligen okänd i Sverige.

En annan mening

NOBELFADÄS

Nobelpriset i litteratur gick i år till Quasimodo, vilket måste anses vara ett gott val. Men det är ändå med sorg i hjärtat som man konstaterar att akademien återigen förbigått den av samtidens diktare som framstår som den självskrivne kandidaten, nämligen Castaneda Cujenillo.

Denne exnyzeeländare, som numera lever i Colombias bergstrakter, har i sin diktning givit ett fullödigt uttryck för den moderna människans tragiska situation. I Cujenillos dikter och epos möts den antika livskänslans serenitet och pueblons säregna förening av europeiskt kulturarv och indianens urgamla vishet på ett gripande vis. Inte minst speglas detta i språket – Cujenillo har författat hela sitt oeuvre på tuahopl, det rituellt uppbyggda indianspråk som talas av en numera nästan extinkt stam i Sydcolombia. Tuahopls expressivitet har hos Cujenillo formats till apokalyptiskt skimrande visioner, som kan föra tanken till Zendiktningen eller – varför inte – tungjukernas stora dödslegier. I den av realitetskänsla skälvande cykeln »Anderna» med dess kantställda koriambiska struktur, fångas bergsbons svala omgivning på ett oförglömligt sätt och förvandlas samtidigt genom diktens metamorfos till en symbol för den sydamerikanska människans utlämning i nuet. Men höjdpunkten i Cujenillos diktning får nog anses vara samlingen »Altituder», där den svindlande upplevelsen av tid och rum nått vårbäckens klarhet och störtande frihet.

Det är förvisso märkligt att Svenska akademien förbigått denne författare som både är fullständigt okänd för den stora allmänheten, bor i ett litet och fjärran land och skriver på ett språk som akademins majoritet inte behärskar. Förklaringen är väl att Cujenillo ännu inte funnit sin översättare, som kan ge en blek men ändå avbild av originalets storhet.

Alfred E. Neuman

DET RAKA OCH DET KRÖKTA

I DN har Olof Lagercrantz publicerat en serie artiklar under rubriken »I början». De har behandlat väsentliga problem sådana som 0 och noll, P o. Q, gult o. rött, och har varit hållna i den lyriskt-meditativa form som är Olof Lagercrantz' signum. Alfred E. Neuman har av dem inspirerats till att fundera över det spänningsfyllda förhållandet mellan det raka och det krökta. Funderingen kunde dock inte inflyta i DN, då den kom OL:s serie »bra nära».¹

Det krökta är religionens, mognadens och humanismens sinnebild. I Begynnelsen skapade Gud jorden, denna krökta planet som skådat så mycket lidande och smälek men även är människornas och kärlekens grogrund. Det skall böjas i tid det som krokigt skall bli. Kräklan är biskoparnas symbol; det runda äpplet kloka monarkers. För grekerna var de krökta linjerna de fullkomligaste. De nio sfärerna, teatrarnas väldiga rundbågar, Sokrates' glatta hjässa.

Det raka är manlighetens tecken, våldets och ofördragsamhetens eviga följeslagare. Det raka är romerskt: Via Appia, legionernas förkrossande leder. trapporna på Forum Romanum. Det raka i förening med två raka är dödandets tecken, pilen. Ända in i vår tid har det raka behållit sin makt: bajonetter, hakkors, våldskult, boxarens höger. Mot detta står det grekiska arvet. Vetenskapen är till sitt väsen krökt. Himlakropparnas banor, det krökta rummet, atompartiklarnas krökta lopp. Vetenskapsmannen liksom diktaren går inte rakt på målet, han söker sig fram trevande och famlande i kröken.

Det raka och det krökta. Det manliga och det kvinnliga. Våldet och eftertanken. Det evigt motsägelsefulla i människan.

Alfred E. Neuman

<http://www.torenordenstam.se/>

¹ Tillägg 2007: Citatet är från Olof Lagercrantz svarsbrev till fil. stud. Alfred E. Neuman, Filosofiska institutionen, Göteborgs universitet.